

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Varia Diplomata Romanorum Pontificum. Ioannis XIII.
Benedicti VI. Symmachi. Leonis VII. Agapiti seu Agapeti II.
Eugeni[i] II. Benedicti VII. Ad Qvosdam Norici Et Vtriusque
Pannoniæ Archiepiscopos & ...**

Gewold, Christoph

Monachii, 1611

Literæ Jvvavensis Ecclesiæ Archiepiscopi, & aliarum Ecclesiarum
Episcoporum ad Sum: Pont.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64266](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-64266)

LITERÆ IUVAVENSIS EC-
clesia Archiepiscopi, & aliarum Ecclesia-
rum Episcoporum ad Sum:
Pont.

SVMMO Pontifici & vniuersali Papæ, non vnius vrbis;
 sed totius orbis, Domino IOANNI Romanæ sedis gu-
 bernatori magnifico, humilimi paternitatis vestræ filij.
 THEOTMARVS Iuuauenſis Eccleſiæ Archiepiſcopus.
 WALDO Friſingenſis, ERCHENPALDVS Eyſtatenſis.
 ZACHARIAS Sæbonenſis, TVTTO Ratiſponenſis. RI-
 CHARIVS Patauienſis Eccleſiæ Epicoſopus. Nec non &
 vniuerſus clerus, populuſque Chriſtianus per totam No-
 ricam quæ & Bauuaria conuerſatur. Proſperum in Salua-
 tore noſtro profectum, Catholicæ pacis augmentum &
 regnum optamus æternum. Anteceſſorum veſtrorum
 decretis & Catholicorum patreū inſtitutis pleniffimè in-
 ſtruimur in omnibus noſtro miniſterio ſacerdotali ob-
 ſtantibus & aduerſantibus Romanum appellare Pontifi-
 cem, vt quod ad vnitatem concordiæ, & ad cuſtodiam
 pertinet diſciplinæ, nulla diſſentione violetur, ſed ab ipſo
 ſumma prouiſione decernatur. Nequaquam enim credi-
 mus, quod coacti quotidie audimus, vt de illa ſancta & A-
 poſtolica ſede: quæ nobis ſacerdotalis mater eſt dignita-
 tis & origo Chriſtianæ religionis, profluxerit quippiam,
 peruerſitatis, ſed doctrina & auctoritas Eccleſiaſtica ra-
 tionis. Sed venerunt vt ipſi promulgauerunt de latere
 veſtro tres Epicoſopi videlicet IOANNES Archiepiſcopus.
 BENEDICTVS & DANIEL Epicoſopi in terram Schlauo-
 rum qui Maraci dicuntur, quæ regibus noſtris & populo
 noſtro nobis quoque cum habitatoribus ſuis ſubacta fue-
 rat, tam in cultu Chriſtianæ religionis quam in tributo

substantiæ secularis, quia exinde primum imbuti, & ex Paganis Christiani sunt facti. Et idcirco Patauiensis Episcopus ciuitatis in cuius diocesi sunt illius tempore populi ab exordio Christianitatis eorum quando voluit & debuit illuc nullo obstante intrauit, & synodalem cum suis & etiam ibi inuentis conuentum frequentauit, & omnia quæ agenda sunt potenter egit, & nullus ei in faciem restitit, etiam & nostri comites illi terræ confines placita secularia illic continuauerunt, & quæ corrigenda sunt correxerunt, tributa tulerunt, & nulli eis restiterunt, vsq; dum in cessante corda eorum Diabolo Christianitatem abhorere, & omnem iustitiã detrectare, belloq; laceßere & obfistere sæuissimè cœperūt, adeo, vt via Episcopo & prædicatoribus illo non esset, sed libitu suo egerunt quæ uoluerunt. Nunc verò quod nobis graue videtur, & incredibile in augmentum iniuriæ iactitant se magnitudine pecuniæ idegisse, qualia de illa Apostolica sede nunquam audiimus exisse, neque Canonum decreta sanxisse, vt tantum schisma vna pateretur Ecclesia. Est enim vnus Episcopatus in quinque diuisus. Intrans enim prædicti Episcopi in nomine vestro, vt ipsi dixerunt, ordinauerunt in vno eodemque Episcopatu vnum Archiepiscopum, si tamen in alterius Episcopatu Archiepiscopium esse potest, & tres suffraganeos eius Episcopos absque scientia Archiepiscopi, & consensu Episcopi, in cuius fuerunt diocesi. Cum in Concilio Africano cap. xx. decretum sit, vt plebes qui in dioecesibus ab Episcopis retinentur, quæ nunquam Episcopos habuerunt, non nisi cum voluntate eius Episcopi à quo tenentur proprios accipiant Rectores, vel Episcopos. Et item in eodem Concilio cap. lxxv. vt plebes quæ nunquam habuerunt proprios Episcopos, nisi ex Concilio plenario vnus cuius prouinciæ & primatus atq; consensu eius, ad cuius diocesin eadem plebs pertinet.

tine-

tinebat, Episcopos minimè accipiant. In decretis Papæ
 LEONIS cap. xv. scriptum est. Nulla ratio finit, vt inter E-
 piscopos habeantur, qui à prouincialibus Episcopis cum
 Metropolitanis iudicio non consecrantur. Item cap. xlix.
 si in dignis quibusq; & longè extra sacerdotale meritum
 constitutis pastorale fastigiū & gubernatio Ecclesię detur,
 non est hoc cōsulere populis, sed nocere, nec præstare re-
 gimen, sed augere discrimen. Et in eodem cap. post pauca.
 Difficile est, vt bono peragantur exitu, quæ malo sunt in-
 choata principio, Et in decreto Papæ CÆLESTIN. Ante-
 cessoris vestri, cap. xvii. continetur, ne alicui locus conce-
 datur sacerdoti in alterius iniuriam. Antecessor vester
 ZVENTIBALDO Duce impetrante, WICHINGVM conse-
 crauit Episcopum, & nequaquã in illum antiquum Pata-
 uensem Episcopatum eum trãsmisit, sed in quadam Neo-
 phitam gentem, quam ipse Dux domuit bello, & ex paga-
 nis Christianos esse patrauit. Cum autem eisdem Schla-
 uis locus familiaritatis apud legatos vestros dabatur, accu-
 sabant nos & diffamabant nos in multis & verbis men-
 dacibus instabant, quia nemo eis vera respondebat, dicen-
 tes, nos & cum Francis & Alemannis scandalum & discor-
 diam habuisse, cum hoc falsum esse ex hoc conuincitur,
 quia amicissimi nostri sunt, & caritatiue cooperatores, &
 etiam cum ipsis impacatos esse accusabant.

Quod non nostra culpâ exigente, sed sua proterniã fa-
 ciente ita fatemur esse, quia quando Christianitas illis cœ-
 pit vilescere, & insuper debitum tributum senioribus no-
 stris regibus, & principibus eorum soluere respuerūt, bel-
 loq; resistere, & gentem nostram cœperunt lacescere, or-
 ta est seditio inter illos, & quoniam armis sibi eos defende-
 rūt, & in seruitium redigerunt. Idcirco iure proprio tribu-
 tarios habere debuerunt & debēt, & siue velint siue nolint
 regno nostro subacti erūt. Quapropter oportet vos ab alto
 speculari, & moderaminis temperiem præ omnib⁹ tenere

ne peior pars confortetur, & melior infirmetur. Progenitores namque serenissimi senioris nostri LVDVVICI videlicet Imperatoris, & Reges ex Christianissima Francorum gente prodierunt. Moimarij verò Schlaui à paganis & Ethnicis venerunt. Illi potentia Imperiali Romanam rempublicam sublimauerunt. Isti damnauerunt, illi Christianum regnum confortauerunt, isti infirmauerunt. Illi toti mundo spectabiles apparuerunt. Isti latibulis, & vrbibus, occultati fuerunt. Illorum consilio Apostolica sedes pollebat. Istorum persecutione Christianitas dolebat. In omnibus his Iuenculus Rex noster, nulli prædecessorum suorum inferior, secundum virtutem à DEO sibi datam, sanctæ Romanæ Ecclesiæ & vobis summo Pontifici, cum omnibus regni sui Principibus adiutor, optat esse fortissimus. Omne namque regnum diuinitus sibi commissum ad DEI seruitium, suumque adiutorium vnum vult & operatur. Vnde & pace viget & concordia, gratulatur, atque ad vestram paternitatem sicut patres sui se pertinere lætatur. Quod nos præfati Schlaui criminabantur cum Vngaris fidem Catholicam violasse, & per Canem seu Lapum aliasque nefandissimas & Ethnicas res sacramenta & pacem egisse, atque vt in Italiam transfirét, pecuniam dedisse, si vobis coram posito ratio inter nos agitaretur ante DEVM, qui cuncta nouit antequam fiant, & coram vobis, qui vicem eius Apostolicam tenetis, eorū falsitas manifestaretur, & nostra innocentia probaretur. Quia enim Christianis nostris longe à nobis positos semper imminebant, & persecutione nimiã affligebant, donauimus illis nullius pretiosæ pecuniam substatię, sed tantum nostra linea vestimēta quatenus aliquatenus eorum feritatem moliremus, & ab eorum persecutione quiesceremus. Talia namque vt præscripsimus iuxta malitiam cordis sui argumentantes, & Pontifices vestros ad iniuriã nostram

nostram

nostram incitantes, adeo, vt directa nobis epistola, quasi ab Apostolica sede hæc omnia improperebant, & diuersas iniurias ingerebant, atq; inter alia diuino gladio feriēdos dignos dicebant. Impletur enim in nobis quod quidam sapiens ait: *Iustus tulit crimen iniqui.* Ipsi enim crimen quod nobis falso semel factum imposuerunt multis annis peregerunt. Ipsi Vngarorum nō modicam multitudinem ad se sumpserunt, & more eorum capita suorum pseudo-christianorum penitus detonderunt, & super nos Christianos immiserunt, atque ipsi superuenerunt, & alios captiuos duxerunt, alios occiderunt, alios ferina carcerum fame & siti perdiderunt, innumeros verò exilio deputauerunt, & nobiles viros ac honestas mulieres in seruitium redegerunt, Ecclesias D E I incenderunt, & omnia ædificia deleuerunt, ita vt in tota Pannonia nostra maxima prouincia, tantum vna non appareat Ecclesia, prout Episcopi à vobis destinati, si fateri velint, enarrare possunt, quantos dies transierunt, & totam terram desolatam viderunt. Quando verò Vngaros Italiam intrasse comperimus, pacificari cum eisdem Schlauiis teste D E O multum desiderauimus, promittentes eis, propter D E V M omnipotentem ad perfectum indulgere omnia mala cōtra nos nostrosque acta, & omnia reddere, quæ de suis nostros constaret habere, quatenus ex illis securos nos redderent, & tamdiu spatium darent, quamdiu Longobardiam nobis intrare, & res sancti P E T R I defendere, populūque Christianum diuino adiutorio redimere liceret: Et nec ipsum ab eis obtinere potuimus, & post tanta maleficia haberent beneficia, & sunt falsi accusatores, qui semper fuere Christianorum pefecutores. Si quis in toto mundo aliorum nos oberrasse & iustitiæ restitisse probare conetur, veniat præsens, & eum ludificasse, nosque de hac re sentietis purissimos esse. Idcirco singuli omnesque
admo-

monendo precamur, ne vllomodo alicui falsò de nobis a-
 liquam suspicionem referenti creduli sitis, antequam o-
 portunitas exigat, vt huius rei gratia missus de vestra celsi-
 tudine nobis aut à nostra paruitate directus appareat vo-
 bis. Communis gemitus & generalis dolor angustat, quos
 Germania & tota tenet Norica, quod vnitas Ecclesie diui-
 ditur scissura. Est enim, vt præmissimus, vnus Episcopatus
 in quinque diuisus. Ideo si quid fraus maligni Schlauorum
 calliditate adduxerat, iustitia vertat. Vosq; virtute ex alto
 induti, & Apostolica potestate armati iuxta Prophetam:
Quod fractum est alligate, quod infirmum consolidate, quod abie-
ctum reducite, vt deinceps populus & fidei integritate
 gratuletur, & sancta Ecclesia tràquillâ deuotione lætetur.

THEOTMARVS indignus Archiepiscopus & Aposto-
 licarum rerum procurator promptissimus. Pecuniam,
 vestro iuri debitam propter infestam Paganorum sæuitiã
 nec per me poteram nec per alios transmittere, sed quia
 DEI gratia liberata est Italia, quando citius potero vobis
 trãsmittam. Precatur nostra humilitas, vt dignetur vestra
 sublimitas respondere per singula transmissa-cum Epi-
 stola.

*Alme pater mundi dignus pro nomine PETRI,
 Nomine quem sequeris vtinam virtute sequaris.
 Sisq; tuis famulis protector verus, & impos;
 Commendes Domino, cælo qui presidet alto.*

NOTVM sit omnibus CHRISTI fidelibus præsen-
 tibus scilicet & futuris. Qualiter tempore PILGRIMI
 Episcopi Synodo aggregata semel in Lauriacensi Ecclesia
 Oratorio S. LAURENTII martyris CHRISTI. Secundo
 autem

autē in Basilica sancti AGAPITI martyris Mutarn Orientalis Diocesanos suos præstito iuramentationis sacramento, quid suæ sanctæ Ecclesiæ iuris in decimatione cōtingeret interiacentes prouinciæ inter Anesum fluuium & Comagenū montem Synodice percontās, concordī responsione in vnam hanc coniuere sentētiam, penitus videlicet ac continuatim omnem decimationem infra præscriptos limites Anesi fluuii scilicet & Comageni montis, ante proximam barbaricam suæ desolationis deuastationem in ditione & potestate prædictæ sanctæ Patauiensis Ecclesiæ, sibiq; præsentium Episcoporum & fuisse & adhuc iure esse debere, hac tantum excepta decimatione, quam ab alijs Ecclesiasticis possessionibus ex Dominicâ pertinentia ad partem vsus vbique censuit dari, & eam tantum, quam ex antiqua Regum munificentia constat esse traditam. Hæc sunt nomina sacramentalium. *Megnihardt Comes. PABO Comes, Pupo, Wernerus, Engeldich, Eigil. Vtich, Mimilo Wasigim, Gerolt, Adelfrit, Gerhoch, Hertine, Hacco, Ediram, Ernist, Azili, Allo, Mazil, Gozil, Wolfker, Gumpo, Erispert, Ellip, Dietrich, Ozi, Salaman, Zakko, Dieze, Gezo, Sinzo, Pezo, Gotti, Leuzman, Walto, Ello, Wizil, Henro, Raro, Vdalger, Reginger, Altman.*

Præterea notum sit cunctis, qualiter ad MISTILPACH habito Ecclesiastico placito præfatus Episcopus PILGRIMVS populo sacramento obligato, ex quibus locis decimatio ad baptismales Ecclesias iure pertinere deberet interrogans, sub iuramentatione promulgatum est. In primis ad Sirnich, hæc ex his locis respicere decimationem. Garstina, Sabanich, Strepurch, Rutte, Suamar, Rayuefesvvanck Tunzendorff. Dehinc ad Schonhering, decimam de Wilhering ad Nardin autem decimam de Agest, & de Buechnauve & decimam Ecclesiæ Wizmanni ad

F

Baptif

Baptismalem Ecclesiam Chrengelbach pertinere debere.
 Insuper verò Piritaschiricha cum vna dotali huba, nec
 non & prædium ad Neuuarn ad iam dictam Patauiensem
 cathedram iure pertinere debere affirmabant. Huius te-
 stimonij sacramentalium nomina hæc sunt. *Wernher,*
Rupo, Eigil, Macil, Hacco, Dietrich, Mar-
quart, Ernist, Gumpo, Wolf-
ger, lzo.

F I N I S.

E R R A T A.

Ab. Coll. Soci. I. in Paderborn. a. 1612
 Fol. 1. lin. 7. sanctam. 26. Bauuariorum. 28. sue. 29. Heroldi. f. 2. 14. vt. f.
 4. 19. Nos. f. 6. 2. vnde ergo. 25. sublimiores. ib. iudicamur. f. 8. 28. luuauensis.
 f. 10. 2. quid. f. 12. 12. coniuncti. f. 14. 27. del. est. f. 22. 29. estis. f. 24. 12. ratio-
 cinari. f. 28. 12. fecunditate. f. 30. 2. estimauimus. f. 33. 16. patrum. f. 35.
 15. quandam. f. 36. 31. molliremus. f. 38. 33. LAURENTII.